

คณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชน

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

CAB NEWSLETTER

สารที่ปรึกษาชุมชน

ปีที่ 13 ฉบับที่ 91 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม 2556

สารเพื่อสร้างความเข้าใจ ป้องกัน/ดูแลชุมชน ให้ห่างไกลจากเอดส์และยาเสพติด

การเดินทางของวัคซีนป้องกันเอชไอวี อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

2527 หลังการค้นพบเชื้อไวรัสชนิดใหม่ชื่อเอชไอวีที่เป็นต้นเหตุของโรคเอดส์ ภายในปีเดียวกัน Margaret Heckler รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและบริการสาธารณสุขสหรัฐ ประกาศว่าจะมีวัคซีนป้องกันเอชไอวีพร้อมที่จะทดสอบได้ ภายใน 2 ปี อย่างไรก็ตามไม่มีใครคาดคิดว่า โรคติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์จะมีความซับซ้อนมากกว่าโรคติดเชื้อไวรัสชนิดอื่นๆ ที่เคยประสบความสำเร็จในการสร้างวัคซีนป้องกันมาแล้ว

2529, 2533 คำประกาศของ Heckler ดังกล่าวกลายเป็นความจริงเมื่อ Daniel Zagury แห่งมหาวิทยาลัยปีแอร์ และ มารี คูรี ประเทศฝรั่งเศส ได้เริ่มดำเนินโครงการวิจัยวัคซีนป้องกันเอชไอวีระยะที่ 1 ในคนชั้นแรกของโลก ในเดือน พ.ย.2529 ในประเทศซาเอียร์ (ปัจจุบันคือประเทศคองโก) โดยใช้แนวคิด “ปูพื้น-กระตุ้น” แบบเดียวกับที่กำลังศึกษากันในปัจจุบัน และสี่ปีต่อมาเขาได้ทดลองวัคซีนเพื่อการรักษาในผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวี แต่ทั้งสองโครงการนี้ก็กลายเป็นโครงการที่โลกลืมเนื่องจาก ถูกพบว่า การดำเนินการวิจัยไม่เป็นไปตามหลักการดำเนินการวิจัยที่ดีอ่านต่อหน้า 2

- ① การเดินทางของวัคซีนป้องกันเอชไอวี อดีต ปัจจุบัน และอนาคต
- ② เล่าขาน...งานวิจัย: ประสบการณ์ในการออกหน่วยเคลื่อนที่ เพื่อตรวจเลือดเอชไอวีแบบสมัครใจในชุมชนชนบททางภาคเหนือของไทยภายใต้โครงการพาไทย (ตอนจบ)
- ③ ส่ายตา...หาเรื่อง (มาแล้ว)
- ④ วัคซีนกล้วยหอม เรื่องจริงหรือนิยาย! ตอนที่ 2
- ⑤ อ่าลาอาลัย-คุณสมเกียรติ สกุลศึกษาศี
- ⑥ การให้คำปรึกษาเรื่องวินัยในการรับประทานยา มีความสำคัญต่องานวิจัยอย่างไร
- ⑦ พักสมอง
- ⑧ บอกเล่า...เก้าสิบ

2531 คลื่นลูกแรกในการสร้างวัคซีนป้องกันเอชไอวีและการวิจัยในมนุษย์เริ่มต้นขึ้น ด้วยแนวคิดในการค้นหาวัคซีนที่จะไปกระตุ้นการสร้างภูมิคุ้มกันชนิดแอนติบอดีที่สามารถทำลายเชื้อเอชไอวีได้ โดยรวมแล้วมีโครงการวิจัยทางคลินิกเกิดขึ้นถึง 218 โครงการ ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยระยะที่ 1 (ศึกษาด้านความปลอดภัยและความสามารถในการกระตุ้นให้เกิดภูมิคุ้มกัน) เกินครึ่งหนึ่งทำในอเมริกา โครงการวิจัยทางคลินิกระยะที่ 3 ที่ศึกษาประสิทธิผลของวัคซีนมีทั้งสิ้น 5 โครงการ (2 ใน 5 ดำเนินการในไทย) สองโครงการแรกศึกษาประสิทธิผลของวัคซีน VaxGen gp 120 ของเชื้อต่างสายพันธุ์กัน เริ่มดำเนินการในปี 2541 ในอาสาสมัคร 5417 รายในอเมริกา ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย และอีกโครงการทำในอาสาสมัครผู้ใช้สารเสพติดฉีดเข้าเส้น 2545 รายในไทย ผลของทั้งสองโครงการออกมาในปี 2546 พบว่าวัคซีนที่ใช้ไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในอาสาสมัครทั้งสองกลุ่มได้

2538 คลื่นลูกที่สองเปลี่ยนแนวคิดเป็นการสร้างวัคซีนที่มีฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกันชนิดทีเซลล์ หลังจากมีการค้นพบความสำคัญ ของการทำงานของเซลล์เม็ดเลือดขาวที่เรียกว่า ซีดี 8 ในการควบคุมเชื้อเอชไอวี ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาวัคซีนชนิดสอดแทรก ยีนของเอชไอวีฝากไปกับเชื้อไวรัสตัวอื่น รวมไปถึงดีเอ็นเอวัคซีน บทสรุปของแนวคิดนี้ได้จากโครงการวิจัยชื่อ STEP trial ซึ่งมีผลออกมาในปี 2550 ว่าวัคซีนเอ็ดส์ทดลองที่ใช้ Adenovirus5 เป็นตัวนำ (Vector) ไม่มีประสิทธิผลในการป้องกันการ ติดเชื้อและไม่มีผลต่อปริมาณไวรัสในกระแสเลือดหากเกิดการติดเชื้อ

2550 – ปัจจุบัน อยู่ในช่วงคลื่นลูกที่สามของการศึกษาวิจัยวัคซีนป้องกันเอชไอวี ผลโครงการ STEP ทำให้นักวิจัยตระหนัก ว่า การพัฒนาวัคซีนป้องกันเอชไอวีนั้นเป็นหนึ่งในสุดยอดความท้าทายด้านชีวเวชศาสตร์ และเกิดแนวคิดใหม่ที่จะศึกษา วัคซีนที่สามารถกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันได้หลายๆ ชนิดร่วมกัน เนื่องจากข้อมูลจากงานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าภูมิคุ้มกัน ชนิดแอนติบอดีมีบทบาทในการป้องกันการติดเชื้อ ส่วนภูมิคุ้มกันชนิดทีเซลล์ มีความสำคัญในการยับยั้งการแบ่งตัวของเชื้อ หากติดเชื้อเอชไอวีไปแล้ว นอกจากนี้นักวิจัยยังเพิ่มความสนใจไปที่บทบาทสำคัญของภูมิคุ้มกันบริเวณเยื่อเมือก (บริเวณ ช่องคลอด ทวารหนัก) ด้วยจากผลของโครงการ RV 144 ที่จะกล่าวถึงต่อไป และการค้นพบนี้เป็นที่มาของโครงการวิจัย RV306 ที่กำลังจะเริ่มดำเนินการที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เร็วๆ นี้ นั่นเอง

2552 หลังจากพบกับความผิดหวังมาตลอด RV144 เป็นโครงการแรกที่สร้างความหวังให้กับวงการวิจัยวัคซีนป้องกัน เอชไอวี โครงการนี้ทดสอบแนวคิดของวัคซีนสองชนิดแบบ “ปูพื้น - กระตุ้น” ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ทำใน อาสาสมัคร 16,402 รายในประเทศไทยตั้งแต่เดือนกันยายน 2546 ถึงเดือนสิงหาคม 2552 แม้ผลของโครงการจะแสดงให้เห็นว่า วัคซีนมีประสิทธิผลในการป้องกันเพียง 31.2% แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่ได้จากโครงการนี้ คือการค้นพบที่เรียกว่า “ความ ตื่นเต้น!!! A Bangkok surprise” เมื่อทีมนักวิจัยซึ่งนำโดย Dr.Barton Haynes จากมหาวิทยาลัยดุก ค้นพบความสัมพันธ์ระหว่าง การตอบสนองทางภูมิคุ้มกันและการป้องกันการติดเชื้อของวัคซีน และได้ประกาศผลการศึกษาในงาน The AIDS Vaccine 2011 conference กรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2554 กล่าวคือ การค้นพบแอนติบอดีจำเพาะที่อาจจะมีความสัมพันธ์ กับการป้องกันโรคเอดส์ นั่นคือ V1/V2 antibody (IgG) ซึ่ง ข้อมูลนี้ทำให้เกิดสมมติฐานที่จะอธิบายประสิทธิผลของวัคซีน “ปูพื้น-กระตุ้น” ที่รอการพิสูจน์ในกระบวนการพัฒนาวัคซีน เอ็ดส์ทดลองต่อไป

ประสบการณ์ในการออกหน่วยเคลื่อนที่เพื่อตรวจเลือดเอชไอวี แบบสมัครใจในชุมชนชนบททางภาคเหนือของไทย ภายใต้โครงการพาไทย (ตอนจบ)

จาก NIMH Project Accept (HPTN 043) HIV/AIDS Community Mobilization (CM) to Promote Mobile HIV Voluntary Counseling and Testing (MVCT) in Rural Communities in Northern Thailand: Modifications by Experience

Kawichai S, Celentano D, Srithanaviboonchai K, Wichajarn M, Pancharoen K, Chariyalertsak C, Visrutaratana S, Khumalo-Sakutukwa G, Sweat M, Chariyalertsak S; and The Project Accept Study Team. AIDS Behav. 2011 Dec 15

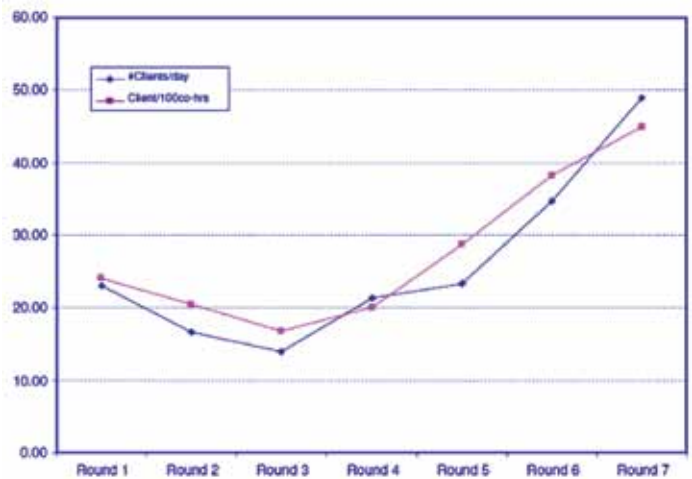
(ต่อจากฉบับที่แล้ว) ผลโครงการวิจัย (โดยย่อ)

ตั้งแต่ 6 มกราคม 2549 ถึง 25 มีนาคม 2552 ทีมผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำกิจกรรมขับเคลื่อนชุมชน (Community Mobilization) และให้บริการตรวจเลือดเอชไอวีเคลื่อนที่ (mobile voluntary counseling and testing) ในพื้นที่เป้าหมาย 7 แห่ง รวมทั้งสิ้น 7 รอบ มีชาวบ้าน (อายุ 16 ปีขึ้นไป) เข้าร่วมกิจกรรมขับเคลื่อนชุมชน 57,007 คน 55.8% เป็นผู้หญิง โดยในช่วง 3 รอบแรกใช้วิธีแบบดั้งเดิมคือการเคาะประตูเยี่ยมบ้านหรือพบปะพูดคุยเป็นกลุ่มเล็กๆโดยไม่มีกิจกรรมการตรวจเลือด ในรอบที่ 4 เป็นต้นไปมีการปรับโดยใช้กิจกรรมการศึกษาเชิงทฤษฎี (edutainment) ภายในบริเวณที่มีบริการตรวจเลือด ซึ่งทำให้จำนวนชาวบ้านที่มาร่วมกิจกรรมเพิ่มสูงขึ้น

จำนวนผู้มีอายุ 16 ปีขึ้นไป ที่มารับบริการที่หน่วยตรวจเลือดเอชไอวีแบบสมัครใจทั้งสิ้น 17,785 คน

- 48% เป็นผู้ชาย อายุ (ค่ามัธยฐาน) 36 ปี
- 39 % เคยตรวจเลือดเอชไอวีมาก่อน
- 3.6% (632 ราย) ปฏิเสธที่จะตรวจเลือดเอชไอวีกับทางโครงการ
- 98.7% มารับฟังผลเลือด เนื่องจากออกผลภายในวันเดียวกัน

กราฟแสดงจำนวนผู้มารับบริการต่อวัน (เส้นสีดำ) และต่อเวลาการทำงานของเจ้าหน้าที่ 100 ชั่วโมง (สีชมพู) ในแต่ละรอบ

รอบที่ 1 – 3 (ใช้วิธีดั้งเดิม) รอบที่ 4 – 6 (ใช้การศึกษาเชิงทฤษฎี)

อายุ – มัธยฐาน (ปี)	38	35
ค่าเฉลี่ยผู้รับบริการต่อวัน	18	28
ค่าเฉลี่ยผู้รับบริการต่อเวลา-การทำงานของเจ้าหน้าที่ 100 ชั่วโมง	20	30

สรุปจากกราฟ: ค่าเฉลี่ยผู้รับบริการต่อวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างรอบที่ 1-3 และรอบที่ 4-7

ในจำนวนผู้รับการตรวจเลือด 17,153 ราย เป็นชาวไทยพื้นราบ 8,767 ราย และกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในพื้นที่สูง 8,386 ราย จากการตรวจเลือดเอชไอวีทั้งหมดพบผลเลือดบวก (แอนติเอชไอวีบวก) 164 ราย (1%) สัดส่วนผู้ที่ผลเลือดบวกใกล้เคียงกันระหว่างกลุ่มชาวไทยพื้นราบและกลุ่มชาติพันธุ์ (0.9% ต่อ 1.1 %)

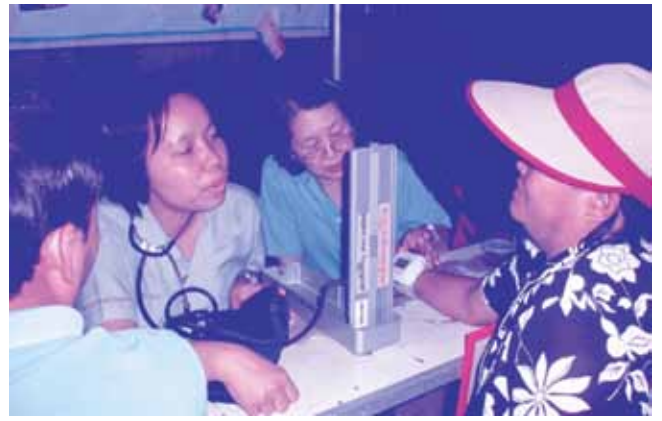
- 67.7% ไม่มีอาการหรืออาการแสดงของโรคเอดส์และมีสุขภาพแข็งแรงดี
- ผู้ที่ตรวจพบการติดเชื้อครั้งแรกที่มีอาการหรืออาการแสดงของเอดส์ คิดเป็น 34.2% ในกลุ่มชาติพันธุ์ และ 25.0% ในกลุ่มคนไทยพื้นราบ

บทวิจารณ์

ตลอดระยะเวลา 3 ปี ในการลงพื้นที่ทำงานด้านการขับเคลื่อนชุมชน การบริการตรวจเลือดเอชไอวีแบบสมัครใจ และได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่พร้อมใจที่จะตรวจเลือดมากขึ้น ในระยะแรกผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนได้แสดงความเป็นห่วงว่า การให้บริการตรวจเลือดเอชไอวีแบบเปิดกว้างในสถานที่สาธารณะจะทำให้คนในชุมชนไม่กล้ามาตรวจเลือด เนื่องจากความกลัวที่จะถูกตีตราว่าเป็นผู้ติดเชื้อหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ซึ่งในที่สุดทางทีมวิจัยได้แสดงให้เห็นแล้วว่า เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอชไอวีมากขึ้น การให้บริการตรวจเลือดเอชไอวีในชุมชนก็สามารถเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการตรวจเลือดมากขึ้นได้

จากประสบการณ์ในการขับเคลื่อนชุมชน พบว่าการเคาะประตูเยี่ยมบ้านเพื่อเชิญชวนให้สมาชิกในบ้านมารวมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเอชไอวีและแจ้งเรื่องหน่วยบริการเคลื่อนที่ที่จะเข้ามาตรวจเลือดในพื้นที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้มาตรวจเลือด ซึ่งมักจะไม่มีอยู่บ้านในเวลากลางวัน ทำให้ชาวบ้านที่ถูกชวนให้มาร่วมกลุ่มมีจำนวนน้อยหลายคนขอตัวออกไปทำกิจวัตรของตนเองก่อนที่จะทำกิจกรรมเสร็จ สำหรับการจัดกิจกรรมพบปะพูดคุยในเวลากลางวันรวมถึงการเข้าร่วมประชุมที่ผู้นำชุมชนจัดขึ้นอยู่แล้วทำให้ได้กลุ่มเป้าหมายมากขึ้น แต่ก็ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเสียเวลาในการทำงานมากกว่า ส่วนกิจกรรมการศึกษาเชิงทฤษฎีในเวลากลางคืน มีข้อดีคือ ทำให้กลุ่มเป้าหมายมารับบริการมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนรุ่นหนุ่มสาว รวมถึงวัยรุ่นที่อายุน้อยกว่า 16 ปี ถือเป็นโอกาสอันดีที่จะได้ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอชไอวีแก่เด็กๆ เยาวชน อย่างไรก็ตาม แต่ก็ทำให้ผู้วิจัยต้องใช้เวลาในการทำงานมากต้องมีเจ้าหน้าที่ภาคสนามมากขึ้นในการทำกิจกรรมตามซุ้มต่างๆ แต่ละกิจกรรมซึ่งใช้เวลานานขึ้นกว่า 2 วิธีแรก

การให้ความรู้เรื่องเอชไอวีแก่กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ห่างไกล โดยใช้สื่อภาพยนตร์ที่เป็นภาษาของชุมชนนั้นๆ เป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพ หลังจากได้ชมเรื่องราวความรู้ที่ผ่านสื่อแล้วจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนและถามคำถามและข้อกังวลใจต่างๆ ทีมผู้วิจัยพบว่าผู้ที่มาชมภาพยนตร์มีความรู้ความเข้าใจเรื่องเอชไอวีเอ็ดส์ที่ถูกต้อง และแสดงออกถึงความตระหนักต่อเรื่องนี้ อย่างไรก็ตามสื่อภาพยนตร์ได้ผลดีไม่เท่ากับกิจกรรมร้องเพลงคาราโอเกะเมื่อนำมาใช้กับกลุ่มชาวไทยพื้นราบที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้เองอยู่แล้ว

ในการออกหน่วยให้บริการตรวจเลือดเอชไอวีเคลื่อนที่ของทีมสามารถตรวจพบผู้ติดเชื้อรายใหม่ 136 ราย ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เคยมีอาการของเอชไอวี/เอดส์มาก่อน คนเหล่านี้ได้รับการให้คำปรึกษาหลังตรวจเลือดอย่างละเอียดเกี่ยวกับการลดความเสี่ยงในการถ่ายทอดเชื้อแก่ผู้อื่น และได้รับการส่งต่อไปรับการดูแลรักษาที่เหมาะสม ซึ่งช่วยจำกัดการแพร่ระบาดของเชื้อได้ดีกว่าปล่อยให้เขาเหล่านี้ไม่ทราบผลเลือดของตัวเอง ในทางกลับกันการที่ผู้ที่ยังไม่ติดเชื้อได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องจากการให้คำปรึกษาเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงก็สามารถจำกัดการแพร่ระบาดของเชื้อได้เช่นกัน

ข้อจำกัดของโครงการวิจัยนี้ได้แก่ การอาจมีอคติในการรายงานพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ได้จากการบอกเล่าของผู้เข้ารับบริการจึงอาจทำให้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง

โดยสรุป โครงการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อใช้กระบวนการที่เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น/ชุมชน ก็สามารถประสบความสำเร็จในการส่งเสริมให้มีการตรวจเลือดเอชไอวีแบบสมัครใจเพิ่มขึ้นได้ โดยกิจกรรมบันเทิงต่างๆ เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมให้ชุมชนเกิดความสนใจในรับบริการด้านสุขภาพที่ยังมีการรังเกียจและตีตราอย่างเช่นการตรวจเลือดเอ็ดส์เพิ่มมากขึ้น

สายตา...หาเรื่อง

โดย...ทีมข่าวพิราบขาว

นี่ก็ผ่านมาได้ครึ่งปีเต็มๆแล้วนะครับท่านผู้อ่านทุกท่าน เป็นยังงั้นบ้างครับกับการใช้ชีวิตในยุคที่ว่ากันว่า คนเราสมัยนี้อยู่ท่ามกลางวิกฤตการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพอากาศ สภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวน และสภาพจิตใจของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ถึงแม้ว่าเราจะก้าวเข้าสู่ยุคไหนก็ตาม トラบโดที่จิตใจของเราซึ่ง “มันคง” พอ ผมว่าอะไรๆ มันก็ไม่สามารถเข้ามารกระทบจิตใจเราได้ว่ากันไหม...ครับ...

และในฉบับนี้จากที่ผู้เขียนได้กล่าวไป เมื่อหันกลับมามองกลุ่มคนอย่างเรา ที่มีชีวิต และเลือกที่จะดำเนินชีวิตไปตามเกมส์ของธรรมชาติที่แต่ละคนได้เลือกไว้แล้วนั้นไม่ว่าจะตกอยู่ในสภาพแบบ สถานการณ์ใดก็ตาม เชื่อว่าเราทุกคนยังคงต้องเดินต่อไปบนเส้นทางสายที่เราเลือก เช่นกันครับ...เหมือนดังกับทางทีมงานพิราบขาว ที่เลือกจะเป็นตัวกลางในการสอดส่ายสายตา หาข่าวมาเล่าให้ท่านผู้อ่านได้ทราบกันว่า ในแต่ละช่วงเดือน จะมีหน่วยงานไหน หรือบุคคลใด ได้จัดกิจกรรม ที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม และอยากประชาสัมพันธ์ให้ผู้อื่นได้รับทราบ และอยากให้หน่วยงานอื่นได้เข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ...ทางทีมงานเราก็ได้รวบรวมมาไว้ในเนื้อหาของฉบับนี้แล้ว...

งั้นเราลองมาดูกันนะครับว่าในช่วงเดือนกรกฎาคม จนถึงสิงหาคม 2556 นี้ ว่ามีใครทำอะไรที่ให้อะไรกันบ้าง เพื่อผู้อ่านท่านสนใจในกิจกรรม ก็สามารถติดต่อประสานกับทีมงานผู้จัดได้เลยนะครับ...

☞ 2-3 กรกฎาคม 2556 สำนักงานภาคเหนือ สหประชากรมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย สาขาจังหวัดเชียงใหม่ จัดการอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์แก่เด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่: คุณเบญจวรรณ ศิริวิชัย โทร. 08-0501-8062

☞ 6 กรกฎาคม 2556 สำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่จัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการให้คำปรึกษาเบื้องต้นในกลุ่ม อสม. ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองเชียงใหม่ : คุณณัฐฉิญา วิวัฒนดิลาพัฒน์ โทร. 08-0846-4925

☞ 10 กรกฎาคม 2556 การอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน/นักศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อกันปัญหาท้องไม่พร้อม และการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ในเยาวชน ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่: คุณศศิธรดี (อาจารย์ปาล์ม) โทร. 08-6587-2663

☞ 10 กรกฎาคม 2556 การอบรมให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และอนามัยเจริญพันธุ์ในโรงเรียนบ้านปางแดง ณ โรงเรียนบ้านปางแดง อำเภอเชียงดาว : คุณสุชาดา आयูมัน โทร. 053-455816 ต่อ 119

☞ 17 กรกฎาคม 2556 การอบรมให้ความรู้สำหรับผู้ดูแลเด็กที่ได้รับยาต้านไวรัส ARV ณ โรงพยาบาลเชียงดาว : คุณสุชาดา आयูมัน โทร. 053-455816 ต่อ 119

☞ 25 กรกฎาคม 2556 การอบรมเรื่อง Home Health Care ณ โรงพยาบาลเชียงดาว : คุณสุชาดา आयูมัน โทร. 053-455816 ต่อ 119

☞ 24-26 กรกฎาคม 2556 งานควบคุมโรคเอดส์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ จัดการอบรมให้ความรู้เรื่อง HIV/STI และการเสริมทักษะชีวิตแก่พนักงานในสถานประกอบการในอำเภอฝาง แม่เอย และไชยปราการ : คุณเกรียงไกร ยอดเรือน โทร. 053-211048 ต่อ 115

☞ กรกฎาคม 2556 โรงพยาบาลสันป่าตอง จัดกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องอนามัยเจริญพันธุ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการส่งต่อบริการที่เป็นมิตรสำหรับเยาวชน อำเภอสันป่าตอง (ไอทีน สัญจรออนทัวร์) : คุณนันทรัตน์ ปัญญาผล โทร. 08-6587-3405

☞ กรกฎาคม 2556 องค์การ PH-Japan จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และอนามัยเจริญพันธุ์แก่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ :

คุณณัฐพชฎกมล เกิดมีทรัพย์ โทร. 08-1882-1569

☞ กรกฎาคม 2556 งานควบคุมโรคเอดส์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่. และงานเอดส์โรงพยาบาลชุมชนในเขตอำเภอ จัดประชุมการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ด้านเอดส์ในระดับอำเภอ (16 อำเภอเร่งรัด) ได้แก่ อำเภอฝางแม่เอย ไชยปราการ เชียงดาว แม่แตง หางดง สันทราย ดอยหล่อ สันป่าตอง ดอยเต่า และอำเภอเมืองเชียงใหม่ : งานเอดส์โรงพยาบาลชุมชนในเขตอำเภอ โทร. 053-211048

☞ 15 สิงหาคม 2556 โรงพยาบาลเชียงดาว จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มพ่อบ้าน-แม่บ้าน ณ โรงพยาบาลเชียงดาว : คุณสุชาดา आयูมัน โทร. 053-455816 ต่อ 119

☞ สิงหาคม 2556 องค์การ PH-Japan จัดการประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการป้องกันเอดส์ในสถานศึกษาระดับวิทยาลัยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ : คุณณัฐพชฎกมล เกิดมีทรัพย์ โทร. 08-1882-1569

☞ สิงหาคม 2556 องค์การ PH-Japan จัดการอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เรื่องความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การให้คำปรึกษา และความรู้เรื่องอนามัยเจริญพันธุ์รอบด้าน : คุณณัฐพชฎกมล เกิดมีทรัพย์ โทร. 08-1882-1569

หน่วยงานใด มีความประสงค์ประชาสัมพันธ์กิจกรรม การดำเนินงานผ่านทางคอลัมน์นี้ ติดต่อทาง E-mail: aids@chiangmaihealth.com หรือ โทร. 0-5321-1048-50 ต่อ 131 หรือ สำนักงานคณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชน โทร. 0-5394-5055-8 ต่อ 427 E-mail : caboffice@rihes.org, caboffice@rihes-cmu.org

วัคซีนกล้วยหอม เรื่องจริงหรือนิยาย! ตอนที่ 2

โดย... ทีมวัคซีนอาร์วี 306

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ฉบับที่แล้ว กล่าวถึงบทสัมภาษณ์ ดร.ชาลส์ อานท์เซน (Dr.Charles Arntzen) นักชีววิทยา ผู้นำคนสำคัญในเทคโนโลยีด้านนี้ที่ นายแพทย์วิชัย ได้แปลและเรียบเรียงบทสัมภาษณ์นี้ ตีพิมพ์ในจุลสารกรมควบคุมโรคติดต่อ ฉบับเดือนมกราคม 2542 และอาจารย์ทิ้งท้ายไว้ว่าเมื่อท่านได้อ่านแล้ว คงจะตอบคำถามที่เป็นข้อบอความนี้ได้ว่าวัคซีนกล้วยหอม เรื่องจริงหรือนิยาย!

ดร.ชาลส์ อานท์เซน (Dr.Charles Arntzen) เคยมาประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2535 และหลังจากที่ได้เห็นแม่ชาวไทยป้อนกล้วยน้ำว้าให้ลูกที่กำลังร้องไห้จนงอแงจึงบังเอิญได้ขี้ผึ้งขึ้นมาว่าถ้าเอากล้วยมาทำเป็นวัคซีนได้ นอกจากทำให้เด็กเงียบ (เพราะอิม!) แล้วยังได้วัคซีนป้องกันโรคไปพร้อมๆ กันด้วย!!!

ปัจจุบัน ดร.ชาลส์ อานท์เซน (Dr.Charles Arntzen) อายุ 71 ปีแล้ว เคยเป็นอาจารย์สอนหนังสือที่ มหาวิทยาลัยคอร์เนล ปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการร่วมของศูนย์โรคติดเชื้อและวัคซีนที่สถาบันริโซนาไปโอดิซายน์ (Co-Director of Center for Infectious Diseases and Vaccinology at the Arizona Biodesign Institute)

บทสัมภาษณ์ตอนที่ 1 กล่าวถึงวัคซีนที่กินได้คืออะไร พืชสามารถผลิตวัคซีนขึ้นมาได้อย่างไร พืชชนิดใดที่เหมาะสมจะนำมาใช้เป็นแหล่งผลิตและพาหะ (vector) ของวัคซีน พืชทุกชนิดสามารถผลิตวัคซีนได้หรือไม่ เทคโนโลยีที่ใช้ผลิตวัคซีนเป็นของใหม่หรือมีมานานแล้ว ข้อดีของวัคซีนพืชเหนือกว่าวัคซีนในปัจจุบันมีอะไรบ้าง

บทสัมภาษณ์ต่อจากฉบับที่แล้ว

ถาม: มีข้อดีอื่นๆ อีกหรือไม่

ตอบ: มี 3 ข้อที่สำคัญคือ 1) พืชสามารถตัดต่อยีนจากภายนอกเข้าไปได้จำนวนมาก เคยทำได้มากถึง 150 ยีน 2) วัคซีนเหล่านี้สามารถให้ได้โดยการรับประทาน 3) ถ้าผลการทดสอบเบื้องต้นในหนูได้ผลเช่นเดียวกับในคน วัคซีนพืชจะไม่เพียงแต่กระตุ้นภูมิคุ้มกันในน้ำเหลืองและในเซลล์เท่านั้น แต่จะกระตุ้นภูมิคุ้มกันในเยื่อของลำไส้ด้วย

ซึ่งมีความสำคัญมากในการป้องกันโรคอุจจาระร่วงหลายชนิด โดยสรุปแล้วข้อดีทั้งสามประการคือสิ่งที่ทุกคนต้องการ นั่นคือป้องกันโรคได้หลายโรคให้โดยการรับประทานและทำให้เกิดภูมิคุ้มกันในระยะยาว

ถาม: การศึกษาของท่านเกี่ยวกับวัคซีนพืช คืบหน้าไปถึงไหนแล้ว

ตอบ: ปัจจุบันเราสามารถตัดต่อยีนของโอบายาสูบให้สามารถสร้างแอนติเจนผิวของไวรัสตับอักเสบบี ซึ่งแอนติเจนจากพืชดูจะเหมือนกันมากกับที่ใช้ในวัคซีนป้องกันไวรัสตับอักเสบบี ปัจจุบันเมื่อนำไปทดสอบกับหนูโดยฉีดสารสกัดจากใบพืชเข้าไปปรากฏว่าหนูสามารถสร้างภูมิคุ้มกันได้เต็มที่เหมือนที่คนสร้างขึ้นภายหลังได้รับวัคซีน เราได้ตัดต่อยีนมันฝรั่งให้สามารถสร้างแอนติเจนของอีโคไลชนิดสร้างพิษ (Enterotoxigenic Escherichia coli: ETEC) ซึ่งเป็นต้นเหตุของโรคอุจจาระร่วงจำนวนมากในประเทศกำลังพัฒนา และได้นำไปทดสอบในหนูพบว่าหนูสามารถสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นได้ หลังจากกินมันดิบเข้าไป ต้นเหตุของโรคอุจจาระร่วงที่พบบ่อยอีกชนิดหนึ่ง โดยเฉพาะในประเทศอุตสาหกรรมคือนอร์วอล์คไวรัส (Norwalk virus) เราได้ตัดต่อยีนจากเปลือกนอกหรือแคปซิดของไวรัสเข้าไปในมันฝรั่งและเช่นเดียวกันเมื่อนำไปทดสอบในหนูพบว่าหนูสามารถสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นได้

ถาม: ภูมิคุ้มกันที่สร้างขึ้น สามารถป้องกันโรคได้หรือไม่

ตอบ: นั่นเป็นคำถามใหญ่มาก การศึกษาในหนูที่เราทำอยู่ไม่สามารถตอบคำถามนี้ได้ ทั้งนี้เพราะหนูไม่ติดโรคที่เรากำลังพูดถึง ไม่ว่าจะเป็นไวรัสตับอักเสบบี อีโคไลชนิดสร้างพิษ หรือนอร์วอล์คไวรัส มีการศึกษาชิ้นหนึ่งซึ่งยังไม่ได้ตีพิมพ์ พบว่าแอนติบอดีจากหนูที่กินมันฝรั่งที่ตัดต่อยีนจากเชื้อ ETEC

สามารถต้านพิษจากเชื้อโรคได้ ซึ่งผลการศึกษาไม่ได้แปลว่ามันป้องกันโรคได้ แต่ก็ยังเป็นผลที่น่าสนใจ และแน่นอน เราสามารถทดสอบวัคซีนจากพืชในการป้องกันตัวอีกเสบปี โดยศึกษาในลิงชิมแปนซี แต่ท้ายที่สุดจะต้องทำการศึกษาในคนเพื่อพิสูจน์ว่าสามารถป้องกันโรคได้หรือไม่ และถ้าป้องกันได้จะป้องกันได้นานเท่าใด

ถาม: ได้ทำการทดสอบในคนหรือยัง

ตอบ: ในฤดูร้อนที่จะถึงนี้ เราจะขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาสหรัฐ เพื่อทำการทดสอบในอาสาสมัคร ซึ่งจะเริ่มต้นได้ปลายปีนี้

ถาม: มีนักวิทยาศาสตร์คนอื่น ทำการศึกษาวัคซีนพืชอยู่หรือไม่

ตอบ: เท่าที่ทราบไม่มี แต่มีหลายแห่งกำลังค้นหาไวรัสจากพืชเพื่อนำไปเป็นพาหะของวัคซีนหลายชนิด เช่น มาลาเรีย เอดส์ วัคซีนป้องกันพิษงู รวมทั้งวัคซีนเพื่อการคุมกำเนิด นอกจากนี้ ยังมีนักวิทยาศาสตร์ที่ทำการศึกษการใช้พืชมีไข่เพื่อผลิตวัคซีน แต่เพื่อผลิตแอนติบอดีเพื่อเติมภูมิคุ้มกัน (*passive immunization*) ต่อโรคคหิวตโรค หรือเพื่อป้องกันโรคในสัตว์ เช่น โรคปาก และเท้าเปื่อย หรือเพื่อใช้กับเครื่องมือสำหรับใช้กับยาต้านมะเร็ง เป็นต้น

ถาม: ฟังดูน่าทึ่งมาก ไม่ทราบว่ามีปัญหาอะไรบ้างหรือไม่

ตอบ: มีวัคซีนบางชนิด ที่พืชทำไม่ได้ เช่น conjugate vaccine ซึ่งจะกระตุ้นภูมิคุ้มกันได้ดีเมื่อได้เชื่อมแอนติเจนเข้ากับโปรตีนอื่นที่สามารถกระตุ้นภูมิคุ้มกันโดยกระบวนการเชื่อมต่อทางชีวเคมีที่ซับซ้อน นอกจากนี้เราไม่คิดว่าวัคซีนจากพืชจะมาแทนที่วัคซีนที่ผลิตโดยวิธีอื่น แต่น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งโดยเฉพาะสำหรับประเทศในโลกที่สาม

ถาม: มีอุปสรรคสำคัญบ้างไหมในอนาคต

ตอบ: มีปัญหาบางประการที่จะต้องเอาชนะให้ได้ ตัวอย่างเช่น ในการทดสอบในคนจะต้องแสดงให้เห็นว่าวัคซีนจากพืชสามารถกระตุ้นภูมิคุ้มกันขึ้นในลำไส้แทนที่จะถูกทำให้เสื่อมสลายโดยกลไกของลำไส้ที่

ระบบภูมิคุ้มกันจะไม่ทำงานเพื่อเปิดทางให้อาหารถูกดูดซึมจากลำไส้เข้าไปได้

นอกจากนี้ระบบการควบคุมการศึกษาวิจัยก็คงจะซับซ้อนมาก เพราะยังไม่เคยมีใครทำมาก่อน หน่วยงานที่ดูแลเรื่องนี้คงต้องหาข้อยุติว่าองค์การไหนจะทำหน้าที่รับขึ้นทะเบียนวัคซีนจากพืช ด้านยาอาหาร เทคโนโลยี การเกษตร หรืออื่นๆ รวมทั้งต้องพิจารณาว่าจะขึ้นทะเบียนส่วนไหน

ของวัคซีน: แอนติเจน หรือผลไม้ที่ผ่านกระบวนการ ดัดต่อยีน หรือพืชผล หรือเมล็ด ทั้งนี้ในแง่ของความปลอดภัยและประสิทธิภาพของวัคซีน ปัญหาต่อไปคือเรื่องขนาดของวัคซีน เราสามารถวัดปริมาณแอนติเจนในพืชได้ แต่เราต้องแน่ใจว่าพืชที่ปลูกในที่ต่างๆ จะมีปริมาณการสะสมแอนติเจนเท่าที่กำหนด อุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือกระแสการต่อต้านเทคโนโลยีชีวภาพในประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา หรือเยอรมนี ซึ่งจะทำให้รัฐบาลต้องมีกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดมากขึ้นสำหรับวัคซีนพืช

ถาม: อุปสรรคเหล่านี้ฟังดูน่าเป็นห่วงมาก

ตอบ: เมื่อเวลาผ่านไปและประสบการณ์เกี่ยวกับวัคซีนพืชเพิ่มขึ้น ปัญหาเหล่านี้จะน่ากลัวน้อยลง อย่าลืมว่าพัฒนาการด้านนี้เพิ่งเริ่มมาแค่สี่ปี เราเพิ่งอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น อนาคตข้างหน้าเป็นเรื่องน่าตื่นเต้น เราจะต้องแก้ไขอุปสรรคเมื่อไรก็ตามที่เราต้องเผชิญกับมัน หรือไม่เช่นนั้นเราอาจต้องขอให้องค์กรริเริ่มวัคซีนเพื่อเด็ก (*Children's Vaccine Initiative: CVI*) เข้ามาช่วย

ข้อมูลเพิ่มเติมทำยบท ดร.ชาลส์ อานท์เซน (*Dr. Charles Arntzen*) ให้สัมภาษณ์เมื่อกลางปีที่แล้ว (*กรกฎาคม 2555*) ใน *Los Angeles Times, Arizona State University* ว่าเนื่องจากข้อกำหนดมากมายเกี่ยวกับการผลิตวัคซีนจากพืชดังที่เคยให้สัมภาษณ์จากบทความข้างต้น ผนวกกับการต้องใช้เงินทุนการทำวิจัยเพื่อดูความปลอดภัยและประสิทธิภาพของวัคซีนจำนวนมาก ทำให้ความพยายามของทีมงานต้องล้มเลิกไปและมุ่งไปที่พืชชนิดอื่นคือ ยาสูบ!

ท่านอ่านจบแล้ว ได้คำตอบหรือยังว่าวัคซีนกล้วยหอม เรื่องจริงหรือนิยาย!!!

ที่มา :

1) *จุลสารกรมควบคุมโรคติดต่อ ปีที่ 9 ฉบับที่ 10 ประจำเดือนมกราคม 2542* โดยนายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์

2) *Banana Vaccine: A Conversation with Dr.Charles Arntzen, by Redig Mandy*

3) *Biochemistry Institute, September 2005; Los Angeles Times, Arizona State University, USA: July 30, 2012*

อ่าลาอาลัย คุณสมเกียรติ สุกดึกษชาติ

ครบรอบขวบปีของการจากไปอย่างไม่มียวันกลับเมื่อ 4 กรกฎาคม 2555 เครือข่ายวิจัยเพื่อป้องกันเอชไอวี (เอชพีทีเอ็น) ได้จัดพิธีรำลึกถึงผู้จากไป ที่ได้มีส่วนร่วมในเครือข่ายระหว่างการประชุมประจำปีในวันที่ 3-8 พฤษภาคม 2556 ณ กรุงวอชิงตัน

กล่าวสดุดีจาก CAB และ นักวิจัย:

ผศ.นพ.อภิรักษ์ อร่ามรัตน์

หัวหน้าศูนย์วิจัยด้านสารเสพติด สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

“คุณสมเกียรติเป็นผู้หนึ่งที่มีความอุทิศตนอย่างสูงเพื่อการมีส่วนร่วมจากภาคชุมชนในการวิจัยด้านสารเสพติดในประเทศไทย เป็นประสบการณ์ที่ดีมากที่ได้ร่วมงานกับกรรมการที่ปรึกษาด้านสาร-เสพติดของสถาบันฯ ที่คุณสมเกียรติเป็นประธานอยู่”

ศจ.สนั่น วุฒิ

ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชนด้านการรักษา (CMU-TC)

“คุณสมเกียรติเป็นผู้ที่มีจิตอาสา ท่านเคยอาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาอยู่นานหลายปีและเคยเป็นอาสาสมัครให้กับงานของชุมชนที่อาศัยอยู่ จากนั้นเมื่อกลับมาอยู่ในประเทศไทยท่านก็ได้มาเป็นกรรมการที่ปรึกษาชุมชนของสถาบันฯ และได้มีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ในแง่มุมของคนในชุมชนแก่การวิจัยด้านสารเสพติดและเอชไอวี ท่านพร้อมที่จะเป็นเพื่อนและเป็นที่ปรึกษาเพื่อหาทางป้องกันดูแลจบจนลมหายใจสุดท้ายของท่าน”

ดีซี สหรัฐอเมริกา

เราจึงขอทูลรำลึกถึงคุณสมเกียรติในสารที่ปรึกษาชุมชนฉบับนี้ ในฐานะที่ท่านเคยเป็นประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชนด้านสารเสพติดของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ และรองประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชนของเครือข่ายความร่วมมือในการวิจัยด้านเอชไอวี (Community Partner, HIV/AIDS Network Coordination) ในนามของตัวแทนจากภาคชุมชนหรือ CAB ของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ประวัติการเป็น CAB

- เริ่มเป็นกรรมการที่ปรึกษาชุมชนด้านสารเสพติด 11 พฤศจิกายน 2546 จากการแนะนำของกรรมการ CAB จากชุมชนหนองป่าครั่ง อ.เมือง จ.เชียงใหม่
- ได้รับเลือกเป็นประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชนด้านสารเสพติด 11 มิถุนายน 2550 – 11 สิงหาคม 2554
- เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชนด้านสารเสพติด 11 สิงหาคม 2554 – 4 กรกฎาคม 2555
- เป็นรองประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชนของเครือข่ายความร่วมมือในการวิจัยด้านเอชไอวี (CP, HANC) 28 ตุลาคม 2552 – 4 กรกฎาคม 2555
- ถึงแก่กรรมด้วยโรคมะเร็งกล่องเสียง 4 กรกฎาคม 2555

ตลอดเวลาที่เป็นกรรมการ CAB ท่านได้กรุณาเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่ออุทิศตนเป็นปากเสียงแทนชุมชน ในการมีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อแนะนำในแง่มุมของชุมชนต่อการวิจัยด้านสารเสพติดและเอชไอวี ด้วยเหตุนี้เครือข่ายเอชพีทีเอ็นจึงได้จัดพิธีอาลัยพร้อมมอบโล่เพื่อเป็นการระลึกถึงคุณความดี และเป็นเกียรติแก่ คุณสมเกียรติ และสำนักงานที่ปรึกษาชุมชนได้นำไปมอบให้แก่ครอบครัวของคุณสมเกียรติเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

คุณสิวลี เกษมศิลป์

ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชนด้านการป้องกัน (CMU-PC)

“ตลอดเวลาที่ได้ร่วมงานกับคุณสมเกียรติ ดิฉันประทับใจในความสามารถของท่าน ความใส่ใจต่อผู้ร่วมงาน ให้ความสำคัญกับทุกท่านในทุกเรื่อง และไม่เคยลืมที่จะแบ่งปันประสบการณ์ทุกครั้งที่ท่านได้ไปประชุมหรือรับทราบข้อมูลมา ดิฉันรู้สึกอาลัยในการจากไปครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง”

จากฝ่ายบริหารของ Community Partner, HANC

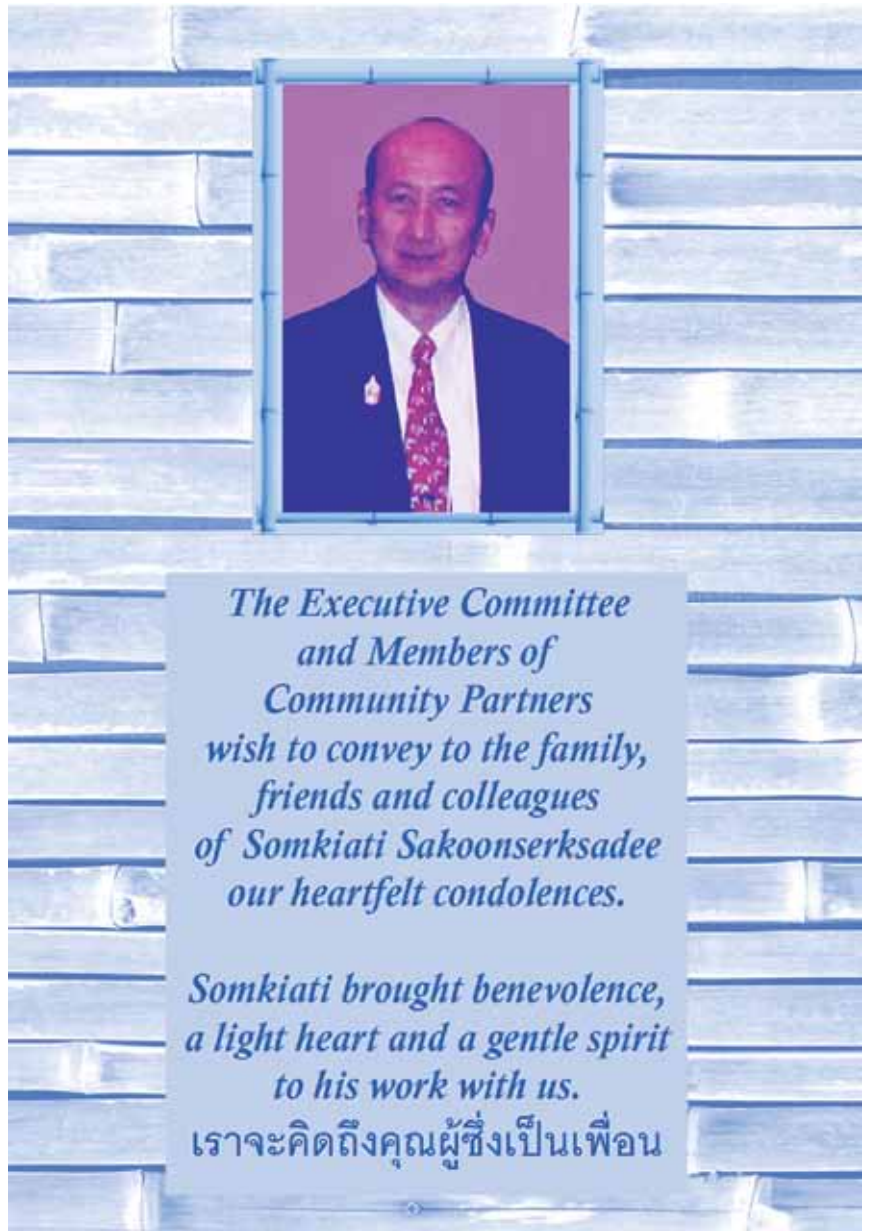
- ขอส่งผ่านความปรารถนาดีมายังครอบครัว เพื่อน และผู้ร่วมงานของคุณสมเกียรติ สกุลศึกษาดี ด้วยความรักอาลัยอย่างสุดซึ้ง

“คุณสมเกียรติทำให้เรารู้สึกได้ถึงความเป็นผู้มีจิตใจอันดีงาม อ่อนโยน มีความเมตตา กรุณา และมีสปิริตที่ดีต่อการทำงาน เราจะคิดถึงคุณผู้ซึ่งเป็นเพื่อน”

ในสารของเอชพีทีเอ็น ฉบับที่ 11 พฤษภาคม 2556 ได้กล่าวไว้ว่า

- เอชพีทีเอ็น ขอแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้งต่อการจากไปของคุณสมเกียรติ สกุลศึกษาดี ผู้ซึ่งเป็นคนที่มีเมตตา สุภาพ อ่อนโยน และมีความอุทิศตนเพื่อส่วนรวม

(www.fhi360.org)

การให้คำปรึกษาเรื่องวินัยในการรับประทานยา มีความสำคัญต่องานวิจัยอย่างไร

โดย...ทีมงานพิฆานเซ็นเตอร์
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การให้คำปรึกษาที่นำมาใช้ในกระบวนการของโครงการวิจัยอาจมีหลายเรื่องที่ต้องนำมาใช้ในการพูดคุยกับอาสาสมัคร ยกตัวอย่างเช่น การให้คำปรึกษาก่อนและหลังการตรวจเอชไอวี การให้คำปรึกษาเพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการรับประทานยา/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในโครงการวิจัย โดยแต่ละงานวิจัยอาจให้ความสำคัญต่อการให้คำปรึกษาในแต่ละเรื่องเหมือนกันหรือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ

โครงการวิจัยที่มีการดำเนินงานที่พิฆานเซ็นเตอร์มีการนำการให้คำปรึกษาดังกล่าวข้างต้นมาใช้ในการทำกระบวนการของโครงการวิจัย เนื่องจากโครงการวิจัยชื่อ การให้ยาต้านไวรัสล่วงหน้าเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในผู้ชาย (iPrEx) ดังนั้นอาสาสมัครของเราจึงไม่ได้เป็นผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวี แต่โครงการฯ ได้ให้ยาต้านไวรัสที่รักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวี คือ ยาทรูวาดา® โดยมีจุดประสงค์เพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ดังนั้นการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการรับประทานยาจึงมีความสำคัญ เช่นเดียวกับการให้คำปรึกษาเรื่องการลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และจากงานวิจัยหลายๆงานวิจัยที่ศึกษาวิธีการในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ทั้งจากการรับประทานยาต้านไวรัส หรือการใช้เจลผสมยาต้านไวรัส ต้องถูกยุติการทำวิจัยก่อนกำหนด เพราะมีอัตราการติดเชื้อเอชไอวีไม่แตกต่างกันระหว่างผู้ที่ได้รับยากับผู้ที่ไม่ได้รับยา โดยมักมีสาเหตุมาจากการตรวจไม่พบระดับของยาในเลือดของอาสาสมัคร นั่นคืออาสาสมัครไม่ได้รับประทานยาโครงการฯ จึงทำให้การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของยาทำได้ยาก เป็นที่มาของการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการรับประทานยาซึ่งเป็นกุญแจสำคัญอย่างมากต่อการทำวิจัย

ในโครงการ iPrEx นั้น ได้ใช้การให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการรับประทานยาแบบ Integrated Next-step counseling โดยจะยึดหลักการให้คำปรึกษาโดยยึดอาสาสมัครเป็นศูนย์กลางและเน้นถึงความสำคัญของการรายงานประสบการณ์การรับประทานยาตามจริงมากกว่าเน้นการให้รับประทานยาตามที่โครงการวิจัยกำหนด เพื่อให้อาสาสมัครรู้สึกสบายใจเมื่อต้องพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ถึงการรับประทานยาโครงการฯ โดยผู้ให้คำปรึกษาจะต้องคอยช่วยเหลืออาสาสมัครในการแก้ไขสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการรับประทานยา และช่วยส่งเสริมสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการรับประทานยา โดยให้อาสาสมัครเลือกวิธีในการแก้ปัญหาและสิ่งสนับสนุนด้วยตนเองเพราะจะเป็นวิธีที่เหมาะสมกับอาสาสมัครที่สุด

ประสบการณ์ที่ผ่านมาพบว่าสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การให้คำปรึกษานี้ประสบความสำเร็จคือการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษากับอาสาสมัคร (เมื่อได้ใจมิชัยไปกว่าครึ่ง) หากมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันในการนัดติดตามครั้งหลังๆ แค่นั้นยังไม่ได้ตามอาสาสมัครก็จะเล่าให้ฟังเอง (เพราะหากสัมพันธ์ภาพไม่ดีอาสาสมัครก็จะถามคำตอบคำ) โดยในการสร้างสัมพันธ์ภาพควรเน้นความเป็นกันเอง ชื่นชม และให้กำลังใจอาสาสมัครว่างานวิจัยจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับอาสาสมัคร หากอาสาสมัครไม่ได้รับประทานยาตามที่โครงการกำหนด สิ่งนี้ไม่ใช่ความผิดของอาสาสมัคร(ไม่ใช่การจ้องจับผิดแบบตำรวจกับผู้ต้องหา) เนื่องจากเป็นเรื่องธรรมดาและมีหลากหลายเหตุผลที่ทำให้คนเราไม่ได้รับประทานยาในชีวิตประจำวัน เพียงแต่ให้บอกตามความเป็นจริง เพราะประสบการณ์ในการรับประทานยาของแต่ละคนมีทั้งที่เหมือนกันและต่างกัน บางครั้งปัญหาที่เหมือนกันแต่วิธีแก้ปัญหาอาจจะต่างกัน บางครั้งประสบการณ์ที่ได้จากอาสาสมัครคนหนึ่งอาจนำมาใช้ในการช่วยอาสาสมัครอีกคนหนึ่งได้เหมือนเป็นการเล่าสู่กันฟัง ดังนั้นประสบการณ์ทั้งที่ได้สำเร็จและไม่สำเร็จล้วนแต่เป็นสิ่งที่มีความต้องการวิจัย

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้ได้ข้อสรุปว่า ความรัก ความเข้าใจ ไม่ได้นำมาใช้เฉพาะในคนที่เป็นคู่รัก คนในครอบครัว หรือกลุ่มเพื่อนเท่านั้น แต่ในงานวิจัยก็ควรนำมาใช้ระหว่างเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครเช่นเดียวกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการวิจัย ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและคนอื่น ๆ ในอนาคต

พักสมอง

ลดแป้ง

หัวข้อสนทนาวันนี้ การลดความอ้วนขอแนะนำเสนอซักเรื่อง

มีผู้หญิงคนหนึ่งเป็นคนสวยแต่อ้วน อยากลดความอ้วน จึงไปปรึกษา

หมอ หมอให้คำแนะนำว่า

“คุณต้องลดแป้ง”

ผู้หญิงทำหน้าที่ใจและถามหมอว่า

“แล้วลืปลิปติกต้องลดมัยคะ” 555

คำถามวิชาคณิตศาสตร์

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ถาม; นาย เอ ซื้อทีวีและพัดลม รวมเป็นเงิน 5,000 บาท ถ้าพัดลมราคา 1,200 บาท แล้วทีวีราคาเท่าไร ?

ก. 5,800 บาท

ข. 4,800 บาท

ค. 3,800 บาท

ง. 2,800 บาท

พออ่านโจทย์เสร็จ ดช.เอ เลือกตอบข้อ ง. โดยไม่ลังเล คุณครูเห็นก็แปลกใจจึงว่า ดช.เอ ทำไมเธอจึงตอบข้อ ง. เธอ อธิบายหน่อยซิ

ดช.เอ ; ก็ คำสั่งบอกให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดนี้ครับ ผมดูแล้ว ซื้อ

ทีวีราคา 2,800 นับว่าถูกต้องแล้วนี่ฮับคุณครู

สำหรับคำถามประจำฉบับที่แล้ว ซึ่งถามว่า “โครงการวัคซีน อาร์วี 144 ที่ทำในประเทศไทย ทำที่จังหวัดใด” คำตอบคือ “จังหวัดชลบุรี-ระยอง” ผู้ส่งคำตอบเข้ามาร่วมสนุกได้รับของที่ระลึก มีรายชื่อดังนี้ค่ะ

1. คุณบัวไข	จันทร์ใจหล้า	แม่ฮ่องสอน
2. คุณกัญญา	คำนนท์	ลำปาง
3. ด.ญ.ธวัชรดี	ศรีแสงจันทร์	เชียงใหม่
4. คุณทัศนีย์	สมปาน	เชียงใหม่
5. คุณสุภัทรา	ศรีแสงจันทร์	เชียงใหม่
6. คุณวันวิสาข์	เชียงใหม่	
7. คุณสุภาพ	ด้อยหล้า	เชียงใหม่

สำนักงานฯ จะจัดส่งของที่ระลึกให้ถึงบ้านเลยนะคะ สำหรับคำถามประจำฉบับนี้ถามว่า “โครงการแรกที่สร้างความหวังให้กับวงการวิจัยวัคซีนป้องกันเอชไอวี คือโครงการอะไร และเป็นการทดสอบแนวคิดของวัคซีนแบบใด” ทราบคำตอบแล้วเขียนคำตอบลงในปริญญบัตรแล้วส่งมายัง

สำนักงานคณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชน
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มช.
ตามที่อยู่ด้านหลัง

หมดเขตวันที่ 17 มิถุนายน 2556 ค่ะ

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับหลักการ การวิจัย ความก้าวหน้าของการวิจัยและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัยที่จะดำเนินการในชุมชน

บรรณาธิการ พญ.นันทิสา โชติรสนิรมิต

ผู้ช่วยบรรณาธิการ นางวิภาดา ชิวะวัฒน์

นางสาวสุตาภรณ์ สุทธคุณ

กองบรรณาธิการ พระครูวิวิธประชาบุญกุล

นางสิวลี เกษมศิลป์

นางบุญทิณ จิตรัสบาย

นางชลลิสสา จริยาเลิศศักดิ์

นายสำราญ ทะกัน

ที่ปรึกษา

ศ.นพ.สุวัฒน์ จริยาเลิศศักดิ์

นายอุดม ลิขิตวรรณวุฒิ

ศาสตราจารย์สนั่น วุฒิ

พิมพ์จำนวน 3,200 ฉบับ

บอกเล่า... 6 ก้าวสิบ

นักวิจัยจากศูนย์วิจัยด้านสารเสพติด (แก๊งค์ซ่า) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ ร่วมกับทีมสหสาขาจากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดกิจกรรมให้กับน้องๆ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติดโลก เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ที่ผ่านมา

ศ.นพ. สุวัฒน์ จริยาเลิศศักดิ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ พร้อมด้วย ผศ.นพ. อภินันท์ อร่ามรัตน์ หัวหน้าศูนย์วิจัยด้านสารเสพติด และนักวิจัย ร่วมให้การต้อนรับ นายเกษม มุลจันทร์ รองอธิบดีกรมคุมประพฤติ และคณะทำงาน ในการประชุมโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานตามโครงการพ่อแม่อาสา นำพาปลอดภัยยาเสพติด เพื่อพัฒนาหลักสูตรจัดทำสื่อ คู่มือ แนวทางพ่อแม่อาสา ณ ห้องประชุม DONALD JEGAREY QUBSON อาคาร 1 เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2556

Mr. Daniel R. Kuritzkes, M.D. Chair, ACTQ Executive Committee, Professor of Medicine, Brigham and Women's Hospital, Harvard Medical School เยี่ยมชมการทำงานของหน่วยงาน ACTQ และพูดคุยเกี่ยวกับแนวทางการทำงานของ ACTQ ในอนาคต พร้อมเยี่ยมชมการทำงานของหน่วยสนับสนุนงานวิจัยของสถาบันฯ เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2556

ศูนย์วิจัยด้านโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ จัดการบรรยายวิชาการจากการเข้าร่วมรับฟังการประชุมต่างๆ ที่ผ่านมาจากนักวิจัย ณ ห้องประชุม DONALD JEGAREY QUBSON อาคาร 1 วันที่ 13 มิถุนายน 2556 ในหัวข้อ "การต่อต้านยาไอวี"